

10. Napirendi pont:

Előterjesztés nemzeti értékeknek a települési értéktárba történő felvételére

ELŐTERJESZTÉS nemzeti értékeknek a települési értéktárba történő felvételére

Tisztelt Képviselő-testület!

A Képviselő-testület a 44/2015.(II.10.) önkormányzati határozatával létrehozta a Települési Értéktár Bizottságot.

A bizottság feladata, hogy azonosítsa a településen fellelhető nemzeti értékeket, létrehozza a települési értéktárat és nyilvántartás céljából megküldi azt a megyei önkormányzat részére.

A Települési Értéktár az Önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény, a Berekfürdő község szempontjából meghatározó jelentőségű, a községhez tartozást kifejező egyedi szellemi termék, tárgy, kulturális alkotás, hagyomány, jelkép, természeti érték, stb.

A települési értéktárba az alábbi értékek kerültek eddig felvételre:

- Berek gyógyvíz,
- Berekfürdői fátýolüveg,
- Kunsági hímzés,
- Berek kunhalmok,
- Bélyeges téglák gyűjteménye,
- Karcagi birkapörkölt,
- Korcsmáros Levente italcímke gyűjteménye,
- Körmendi Lajos Író tábor,
- Oláh Sándor írói hagyaték,
- Nádirigó népdalkör,
- Házi kápolna (Megbékélés Háza),
- Református Templom,
- Megbékélés Háza és parkja,
- Ügyes Kezek Kiállítás.
- Nagykun Vers- és Próza mondó Verseny,
- Dr. Kenyeresné Zagyva Ágnes festészete, munkássága,
- Györfi Lajos szobrai,
- Alkotókezek Kézimunka Szakkör,
- Berekfürdő madárvilága és egyéb természeti értékei,
- Ferdinánd sütemény,
- Bényei Gábor rádiógyűjteménye.
- Körmendi Lajos kulturális tevékenységének hatása Berekfürdőre,
- a Berekfürdői Hagyományörző Néptáncsoport által képviselt kulturális értékek,
- Berekfürdői Nagykun Művésztelep,
- Szent László Római Katolikus Plébánia és Egyház története,
- Sebők Margit Galéria,
- a Berek-i Irodalmi Társaság által képviselt kulturális értékek,
- Berek-i Forrás és Illa Berek helyi lap,
- Kézműves Tábor,
- Berekfürdő története.

Az Értéktár Bizottság javasolta, hogy a Képviselő-testület Körmendi Lajos életművének a megyei értéktárba való felvételére tegyen javaslatot.

Tájékoztatjuk a tisztelt Képviselő-testületet, hogy Körmendi Lajos írói munkássága a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Értéktárba felvételre került.

A Berekfürdői Települési Értéktár Bizottság ismét gyűjtött olyan értékeket, melyeket szintén javasolnak felvenni a települési értéktárba:

- A testvériség ereje. (Testvérvárosi kapcsolatok)
- A szovjet repülőtér titkai múzeum.
- Csillagászati Hét Berekfürdőn.
- Berekfürdői Tepertő és Pörccfesztivál.
- A karcagi „kacagó” kenyér.
- A berekfürdői temetőkapu.

Kérjük a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására, és az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

____/2018.(____.) önkormányzati határozat
nemzeti értékeknek a települési értéktárba történő felvételéről.

Berekfürdő Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Települési Értéktár Bizottság kezdeményezésére, a lakosok által beérkezett javaslatok alapján a települési értéktárba felveszi az alábbi értékeket:

- A testvériség ereje. (Testvérvárosi kapcsolatok)
- A szovjet repülőtér titkai múzeum.
- Csillagászati Hét Berekfürdőn.
- Berekfürdői Tepertő és Pörccfesztivál.
- A karcagi „kacagó” kenyér.
- A berekfürdői temetőkapu.

Erről értesülnek:

- 1) Települési Értéktár Bizottság
- 2) Molnár János polgármester
- 3) Potornainé Szűcs Katalin aljegyző
- 4) Kunmadarasi Közös Önkormányzati Hivatal Berekfürdői Kirendeltsége

Berekfürdő, 2018. december 3.

Előterjesztést készítette:

Potornainé Szűcs Katalin aljegyző

Előterjesztést jóváhagyta:

Molnár János polgármester

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: *Körmendiné Balson Lórána*

Levelezési cím: 5309 Berekfürdő Arany János u 22.

Telefonszám: 59/319-008.

E-mail cím:

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A testvériség ereje. (Testvérvárosi kapcsolatok).
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Berekfürdő és a Testvérvárosi Szerződésben résztvevő helységek.
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság
--	-------------------------------------	---------------------------------	--
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: lsd. melléklet.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Ajánlás a települési értéktárba

Az ajánlás témája: A testvériség ereje

Készítette:

Körmendiné Baksán Mária

Berekfürdő, 2017. november 26.

Berekfürdő 1992-ben elszakadt Karcag városától és önálló településsé vált. Figyelembe véve természeti adottságait (fürdőhely), hozzá kezdett saját arculatának kialakításához. A meglévő fürdő, az idegenforgalom fejlesztését tartotta elsődlegesnek.

A karcagi születésű Györfi Lajos szobrászművész felesége, a lengyel származású Dudzinska Mária segítségével 2001-ben testvérvárosi kapcsolat jött létre a Krakkó közeli Zator városával. E kapcsolat 17 éve színesíti nyári programjainkat. Lengyel barátaink elhozzák, bemutatják kulturális életük egy darabját, valamint gasztronómiai különlegességeiket. A nyelvi nehézségeket a mindig jelenlévő Marisha segítségével oldja fel.

2006-ban Berekfürdő Kunkapitánya, Csikos Sándor színművész javaslatára az erdélyi Csíkszentkirályi lett a második testvérvárosunk. A szándéknyilatkozat aláírására 2006 augusztusában került sor a Csíkszentkirályi Polgármesteri Hivatalban a kint lévő delegáció és a polgármesterek jelenlétében, mellyel hivatalossá tették a két testvér kapcsolatát. A közös fohász utolsó sorai a következők:

„Utunk egyaránt nehéz és göröngyös, és a remény napsugarait többnyire sötét éjjelek rabolják el tőlünk. Ezért helyezzük sorsunk a Te atyai kezébe.

Kérünk, áldd meg szándékunkat, segítsd Csíkszentkirály és Berekfürdő előljáróit és polgárait, hogy e szándék ne csak írott szó maradjon, hanem igazi testvéri közösséggé válassunk.”

Egy évvel később, 2007-ben Székely Ernő Csíkszentkirály polgármestere javasolta a két testvérvárosunknak a felvidéki Krasznahorkaváralja és a magyarországi Zalakomár testvértelepüléssé fogadását.

A bereki frótábor résztvevője, Vári Fábán László költő segítségével 2011-ben a kárpátaljai Tiszapéterfalva is testvérünk lett. A közös gondolkodás egy vajdasági testvért is kívánt a családba, így Lukácsfalva is bekerült testvértelepüléseink közé.

Testvértelepüléseink berekfürdői megvendéglése egy időpontra esik, így adva lehetőséget az egymással való találkozásra. Itt tartózkodásuk egy-egy napja alatt bemutatják műsoraikat, megkóstoltatják főztjeiket. A találkozások évi két alkalommal adódnak. Egyszer ők jönnek, másodszor a berekiek mennek. A magyar nyelvű vendégeinkkel könnyen szót értünk, hiszen a sorsunk egy töről fakad. A lengyelek is igen közel kerültek a Berekfürdőiekhez, évről-évre találkozunk, kimondatlanul is érezzük az összetartozás erejét. Az itt megforduló vendégek magánemberként is visszajárnak barátaikkal. Reméljük, hogy a 3 éve megismert olaszországi Atri városával is hasonlóan fog erősödni a kapcsolatunk.

A 2011-ben hat település részvételével megalakult az „Egymással-Egymásért” Kárpát-medencei Testvérvárosi Szövetség. A szövetség nemcsak testvéri kapcsolatot, a magyarság összetartozását is jelenti. Méltó a gondoskodó megőrzésre. A települési értéktárba való felvételét javaslom.

Berekfürdő, 2018. november 27.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Vándor Károly
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Vándor Károly
Levelezési cím: 2120.Dunakeszi Karolina út 11.
Telefonszám: 06/30/546-6950
E-mail cím: info@soviet-airforce.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

A nemzeti érték megnevezése: A szovjet repülőtér titkai múzeum.

1. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
☐ agrár- és élelmiszergazdaság ☐ egészség és életmód ☐ épített környezet
☒ ipari és műszaki megoldások ☐ kulturális örökség ☐ sport
☐ természeti környezet ☐ turizmus és vendéglátás
2. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Berekfürdő rendezvényter.
3. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
☒ települési ☐ tájegységi ☐ megyei ☐ külhoni magyarság
4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása: lsd. melléklet
5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Nagyfokú látogatottsága és érdekessége miatt helye van az értéktár gyűjteményében.
6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

2012-ben egy bontást végző cégnek köszönhetően került hozzánk a hatástalanított Mi-24D helikopter. Ez a helikopter az NDK légierőben került rendszerezésre és B4001-es a gyári száma, amiből megtudhatjuk, hogy ez a gép a világ legelső kifejezetten exportra gyártott Mi-24-es harci helikoptere. 1990-ig a gépnek 403-as volt az oldalszáma. Ezt egy 1980-as hadgyakorlat idején filmfelvételek miatt kiegészítették megtévesztés céljából egy plusz 1-es számmal, de a hadgyakorlat után ezt lemosták a gépről. A gép eredetileg az (expozíció) homokszürke alap festésére olivazöld foltos festést kapott. A gép alja világoskék szürke színű festést kapott. A gépet a 80-as évek közepén nagyjavították a drezdai repülőgépgyárban.

A gép a két Németország egyesítése után új, bundeswehres lajstromot kapott 96+20, és ezzel a jelzéssel érkezett meg 1995-ben a többi 19 volt német géppel együtt Szentkirályszabadjára. A gépet végül 2012 végén a CFE szerződés szerint véglegesen hatástalanították, azaz a helikopterekre előírt módon a két félszárny négy tartóeleméből egyet - egyet meggyengítettek, a főreduktor egyik hátsó lábát teljesen kiszedték, a hajtóművek tartóit szétvágták, s végül a rádiótér végét, vele együtt a faroktartó rögzítési helyét körben levágták, és ezzel alkalmatlanná tették arra, hogy valaha is még egyszer a levegőbe emelkedjen.

2013. június 13-án reggel 8-ra a telephelyre a szállítmányozó és a daruskocsi is megérkezett. A szállításra való előkészületekben barátaink segítettek, így a helikopter a trélerre kerülése után elindult Berekfürdőre. A múzeum mögötti beton kutyanyelvre derékszögben betolatott a tréler, és a darus szépen sorban elkezdte leemelni a darabokat.

A számos érdeklődő gyűrijében a csapat azonnal nekikezdett a feladatnak. Szakértő barátaink nekiálltak a gép levágott részét visszailleszteni: egy speciális teherviselő szerkezetet hegesztettek a rádiótérbe, s ezzel lehetővé tették a levágott részt pontosan visszailleszteni. Mi, a csapat másik fele, ezalatt a gépet teljesen kipakoltuk, kitakarítottuk, a meglazult csavarokat, gyorszáras elemeket visszaraktuk. Pár nap múlva visszajött a daru és felszereltük a faroktartót és a félszárnyakat is és az egész gépet ráemeltük a Lajos barátunk által legyártatott három bakra, hogy a gép ne a saját gumijain álljon.

Majd ezt követte egy másfél éves gyűjtőmunka: szépen lassan minden egyes műszert, alkatrészt megkaptunk. 2014 tavaszán felajánlotta egy barát, hogy megveszi nekünk a gép újrafestéséhez szükséges festékeket. Ekkor újra belelendültünk, s egy 10 napos munkasorozat végére teljesen elkészült a nagy mű. A gép hosszas tanakodásunk után a szovjet DHDSCS csapatrepülő Mi-24V-ről vett mintát és oldalszámot kapott, a 335. önálló tűztámogató helikopterszázad sárga 03-as Mi-24V-jét. Ez látható napjainkban is.

A nyári szezonban nyílt napokkal igyekszünk a gépet és magát a múzeumot is népszerűsíteni. Látjuk a felmerülő igényt, hogy megismerjék az emberek egy letűnt korszak emlékeit. Kíváncsiak az egyenruhákra, a helikopterre és a számos kiállított tárgyra, ami a szovjet repülőkkal kapcsolatos.

Akik Vándor Károly munkáját folyamatosan segítik, a teljesség igénye nélkül csak néhány név: Kisdeák Lajos, Laczkó Mihály, Domján Zoltán, Varga György, Szabó Dániel, Apagyi Zoltán, Kiss Zoltán, Gazsó Krisztián, Darabos Érika, Vincze Ferenc.

Műszaki adatok :

Fejlesztő cég : Mil OKB

Származási ország : Szovjetunió

Kategória : Harci helikopter

Rotorátmérő: 17.30m

Törzhossz: 17.510m

Hajtómű : két, egyenként 1600 kW-os (2200 Le) Izotov TV3-117A

Üres tömeg : 8450 Kg

Normál / Max. felszállósúly : 11100 Kg / 11500 Kg

Hasznos terhelés (belső / külső) : 1500 kg / 2400 Kg

Utazó sebesség : 270 Km/h

Legnagyobb sebesség : 335 Km/h

Hatósugár : 595 Km

Hatótávolság : 1125 Km

Csúcsmagasság: 4500 m

Személyzet : 2 fő - az első fülkében a fegyverzet operátor ül, mögötte a másodikban a pilóta foglal helyet.

Deszantterben : 8 katona vagy 4 hordágy

Fegyverzet : 1db. négycsövű, JakB-12,7, 12,7 mm-es repülőgépfedélzeti géppuska az orr alatt, lőszer javadalmazása 1470db, a félszárnyakra függeszthető irányított rakéták 4 db 9M17P Falanga valamint 4 db UB-32A-24-es blokkokban 128 db SZ-5-ös típusú földi célok elleni nemirányított repülőgépfedélzeti rakéták, ezenkívül különféle légibombák 50 - 500 Kg , napalm konténerek vagy KMGU aknaszóró konténerek, UPK-23/250 gépágyú konténerek.

A berekfürdői helikoptert a Rosztovban található 168. sz. repülőgépgyárban gyártották.

A kunmadarasi volt szovjet katonai repülőtértől mindössze 4 kilométerre, Berekfürdőn lévő állandó kiállításunk egy rendkívüli és egyedülálló gyűjtemény: a szovjet légierő 46 éves ausztriai és magyarországi jelenlétével összekapcsolható tárgyakat, dokumentumokat, filmeket mutat be kézzelfogható és objektív formában.

A tárlat felépítése és háromnyelvű feliratai gyakorlatilag bárki számára elérhetővé teszik az itt megjelenő információkat a fontosabb szovjet repülőterekről (Debrecen, Esztergom, Kadafalva, Kalocsa, Kiskunlacháza, Kunmadaras, Pápa, Sármellék, Székesfehérvár, Tököl, Veszprém-Szentkirályszabadja).

A kiállítás különlegességét emeli még az Európában máshol ilyen festéssel nem látható, szovjet felségjelzésű Mi-24D harci helikopter.

A kiállítás megtekintése során valóban fellebbentjük a fátylat a szovjet repülőterek titkairól: megtudhatjuk, hogy valóban voltak-e szovjet atomfegyverek Magyarországon, milyen repülőgép balesetek és katasztrófák történtek a szovjet repülőtereken, hogyan élt egymás mellett a többségi társadalom és a szovjet hadsereg, hogyan zajlott egy-egy nagyszabású hadgyakorlat például a nádudvari "bombatéren", s milyen érdekes, mulatságos, vagy esetleg szomorú és szívszorító történetek estek meg a szovjet légierő közel 46 éves "ideiglenes" itt tartózkodás alatt. Minden, a katonai repülés, illetve a magyar XX. századi

történelem iránt érdeklődőnek feltétlenül látnia kell a kiállításunkat.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Mészáros Imréné
Levelezési cím: 5309 Berekfürdő Móricz Zsigmond u 6.
Telefonszám: 59/319-274

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Csillagászati Hét Berekfürdőn.
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
☐ agrár- és élelmiszergazdaság ☐ egészség és életmód ☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások ☒ kulturális örökség ☐ sport
☐ természeti környezet ☐ turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
☒ települési ☐ tájegységi ☐ megyei ☐ külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
lsd. melléklet.
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: érdekessége, sokaknak tetsző tevékenysége miatt indokolt értéktárba vétele.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

„[nemzeti érték megnevezése]”

[települési/tájegységi/megyei/külhoni magyarság] értéktárba történő felvételéhez

Csillagászati hét Berekfürdőn

A Csillagászati Hét nevezetű programsorozat az egri Varázstorony nevű egyesület szervezésében és vendégszereplésével kerül megrendezésre. Dr. Vida József –volt berekfürdői lakos- az egri Eszterházy Károly főiskola tanárának ötletére indult el programként községünkben.

2009-ben, egy három napos konferencia keretében, -melynek nyilvános rendezvénye is volt-, ismekedhetek meg a helyi lakosok és az idelátogató vendégek a fizika lkátványos oldalával. Az előadás akkora sikert aratott, hogy azóta egyhetes programmá nőtte ki magát. izgalmassá, kézzel foghatóvá vált a fizika a bemutatóknak köszönhetően. A program minden év júliusában kerül megrendezésre. Hétfőtől péntekig, délutánonként a Bod László Művelődési Házban, A Thermál és Gyógyfürdő kisszinpádán számos fizikai és kémiai kísérletet, trükköt mutatnak be a főiskola szakképzett tanárai. Ezenkívül érdekes, ismeretterjesztő, vetített képes előadásokra is sor kerül. Néhány téma az előadások anyagából:

- veszélyes kisbolygók
- központi csillagunk a Nap
- képzeletbeli utazás a Tejútrendszerben
- utazás a Naprendszerben.

Az esti, éjszakai programok a Veress Zoltán Általános Iskola udvarán tett távcsöves megfigyelések aratnak nagy sikert, melyen több száz fő szokott részt venni. Egyre több család erre az időpontra tervezi nyaralását. Nagyszerű szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget nyújt korosztálytól függetlenül bárki számára.

Berekfürdő 2018.szeptember 12.

Mészáros Imréné.

Készítette:

..... (név)
..... (aláírás)
..... (település, dátum)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Galaczi Antalné
Levelezési cím: 5309 Berekfürdő Fodor József u. 2.
Telefonszám:
E-mail cím:

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Berekfürdői Tepertő és Pörckesztyívál
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Berekfürdő
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☐ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság
-------------------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	--
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: lsd. melléklet.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

1. melléklet a 114/2013.

Berekfürdői Tepertő és Pörcesztivál.

Pár évvel ezelőtt egy esti fürdőzés alkalmával vetődött fel, hogy a községünkben megtartott nyári, sikeres programokat folytatni kellene az őszi, hidegebb időjárásban is. Alkalmazkodva a hagyományokhoz, a téli disznóvágások adta ötletek alapján, egy a szabadtéren is megrendezhető program bontakozott ki. Valószínű, hogy kellő fogadtatásra találna a tepertő készítés a hozzá hasonló ételek elkészítésével együtt. Igény mutatkozott arra, hogy ebben az időszakban is mutassunk meg magunkból valamit. A sütő-főzők jelentkezése is indokoltá tette a program megrendezését.

Az ötletet tettek követték, előkészítő szervezés után megrendezésre került -2018-ban immár hetedik alkalommal- a tepertő és pörcesztivál. Előbb csak kisebb körökben, majd hivatalossá téve (ANTSZ, Rendőrség, Tűzoltóság stb.) zajlottak az évenkénti rendezvények. Helyi vállalkozók, gazdasági társaságok is részt vettek rajta a helyi lakosok mellett.

Feladatnak tartottuk a minél több emberrel való találkozást, ezzel is alkalmat teremtve községünk adta lehetőségeinek reklámozására.

Berekfürdő 2018. 10.06.

Galaczi Antalné

Készítette:

..... (név)

..... (aláírás)

..... (település, dátum)

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Sinka Istvánné
Levelezési cím: 5309 Berekfürdő Búzavirág u. 2.
Telefonszám: 59/319-073.
E-mail cím: szallasrendeles@fecske.hu

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A karcagi "kacagó" kenyér.
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
☒ agrár- és élelmiszergazdaság ☐ egészség és életmód ☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások ☐ kulturális örökség ☐ sport
☐ természeti környezet ☐ turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Nagykunság területe
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
☒ települési ☐ tájegységi ☐ megyei ☐ külhoni magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
lásd melléklet
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Ajánlás a Berekfűrdői Települési Értéktárba.

Az ajánlás témája: A karcagi „kacagó” kenyér.

A legkorábbi ősközösségi, gyűjtögető életmódot folytató társadalomban az emberek – nem ismervén a legkezdetlegesebb gazdálkodási formákat sem – az elejtett állatok húsából származó étrendjüket bogyókkal és magvakkal egészítették ki, így tették változatosabbá táplálkozásukat. Amikor fejlődésüknek arra a fokára értek – egy bizonyos helyhez kötöttségi formát kialakítva -, hogy tudatosan is előállítsák a számukra ízletes, gabonaféléknek nevezhető növényeket, elkezdtek azok termesztésével foglalkozni. A fejlettebb társadalmi körülmények adta lehetőségek ezekből a gabonafajtákból a kenyérfélék sokfajta változatát teremtték meg, alkalmazkodva a természeti és földrajzi viszonyokhoz. Ezek a termékek az emberi táplálkozás nélkülözhetetlen részei lettek, sőt a legalapvetőbb részeivé váltak. Bármilyen hús, gyümölcs vagy egyéb ételféleség kerül asztalunkra, a mellé sült kenyér elmaradhatatlan. Egy idő után az emberi tudatban már nem mint fizikai valósága jelent meg, hanem fogalomná vált megléte. Az emberek belefoglalták történeteikbe, meséikbe, imádságukba (Miatyánk: „ a mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”). Térségünk kenyérének alapanyaga a búza a Himnuszban is helyt kapott („Értünk Kunság mezejin Ért kalászt lengettél”). Karcagon és környékén a búzát az étellel azonosították, sőt annak is nevezték: elvetetted már az életet?

Értéktári javaslatunk címében szereplő „karcagi kacagó kenyér” elnevezés az étkezési kultúránkban alakult ki évtizedek, sőt évszázadok alatt. A kiváló pékmesterek szokása alapján a „kiszakított” kenyeret késsel a kemencébe vetés előtt vízszintesen megvágták, mely a sülés közbeni kelés miatt megszakadt és mosolyszerű alakot kapott, így Karcag nevével egybecsengve egyfajta hangtani hangulatot teremtve. Alapanyagainak összetétele a legegyszerűbb volt. Liszten, són és vízen kívül a kelesztést szolgáló élesztő, vagy pedig a hagyományos és legtöbbször alkalmazott, az előző sütésből származó és a kemencetorokra száradás céljából feltett kovásztésztát tartalmazta. Ez biztosította, hogy kenyérruhába takarva és élvezeti értékét megtartva még napok múlva sem száradt ki.

A vidékünkre jellemző tanyás gazdálkodást – főleg az 1745-ös redemptió után - az jellemezte, hogy az ott folyó munkát végzők élelemmel való ellátását a tanyagazda városi lakásán készült ételekkel biztosították. Ez főleg a kenyérsütésre volt jellemző, hiszen külterületen nem mindig voltak meg a feltételei ennek a tevékenységnek. A kialakult szokás szerint a háziasszonyok hetente készítették el a kint dolgozó személyek részére az általában 4-5 kilósra sült kovászos kenyeret, valamint a paraszti étkezés további alapanyagait pld. a lebbencstésztát és a reszelt tarhonyát. A tészta egy kevés részéből a gyerekek kedvencét, a kenyérlángost is ilyenkor készítették el.

Régi leírások igazolják, hogy a karcagi kenyérnek híre ment az Alföldön, a szorgalmas háziasszonyok által sült „kacagó kenyeret” szekérszámba hordták a debreceni és más környékbeli nagyobb városokba a piaci napok alkalmával. Cserébe ilyenkor szerezték be a számukra szükséges olyan ipari termékeket, ruházatot, stb., amelyeket a városban nem állítottak elő.

Berekfűrdő területe – a fürdőhellyé válása előtt- Karcag tanyavilágához tartozott, itt is az évszázados tradíciók alapján sülték a családok számára a kenyeret, így joggal javasolhatjuk, hogy e legfontosabb ételmiszer értéktárunkba kerüljön.

Berekfűrdő 2018.11.20.

Készítette: Sinka Istvánné.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Sinka István
Levelezési cím: 5309 Berekfürdő Búzavirág u. 2.
Telefonszám: 59/319-073. 30/9037-345
E-mail cím: szallasrendeles@fecske.hu

II.1 A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A berekfürdői temetőkapu
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Berekfürdő
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
☒ települési ☐ tájegységi ☐ megyei ☐ külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
lásd melléklet
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Ajánlás a Berekfürdői Települési Értéktárba.

Az ajánlás témája: A berekfürdői temetőkapu.

Évekkel ezelőtt a rendezett berekfürdői temetőben sétálva többünkben felvetődött, hogy az elöregedett és elrozsdásodott temetői kerítés helyett készítsünk egy -az emlékhely méltóságához illő- igényes bejáratot.

Térségünk hagyományaihoz alkalmazkodva és formáját tekintve a régi parasztházak bejáratára, a kunkapura esett a választás. Funkciója mindig is a befogadás volt, egy családhoz érkező rokonság, vendég a díszesen faragott „kiskapun” lépett be az udvarba. Évszázadok alatt kialakult jellegzetes formája szinte minden fából készült kerítésen fellelhető volt, kiegészítve a szorosan vele egybeépített és a járművek bejárását szolgáló nagykapuval. A legtöbbször gyökeres akácfaoszloppal készült kunsgái kaput a két vagy háromsoros farkasfogas, domborműves díszítés jellemezte az oszlopok tetejét összekötő, „magyar bajuszos” díszítőelemmel ellátott fedéllel. Ez a formavilág annyira meghonosodott, hogy a fentiekén kívül a temetőben is megtalálhatjuk fejfák alakjában azzal a különbséggel, hogy a farkasfogas mező elmaradt, helyet adva az elhunyt személy adatainak, kiegészítve serleggel vagy kereszttel attól függően, hogy az illető református vagy pedig katolikus nézeteket vallott.

Fentiek alapján nem idegen, hogy a berekfürdői temető bejáratánál is ez a kialakítás lett alkalmazva. Ebben az esetben szomorú tény, hogy az ide halottként betérőknek ez az utolsó útját jelentette. A mívesen elkészített, esetünkben fedél nélküli bejáratot a közösségünkben évente megtartott kézműves tábor résztvevői készítették 2016-ban, méltó keretet adva az elhunytak emlékének.

Berekfürdő 2018-11-23.

Készítette: Sinka István.

